

1 Ekim 2026 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.00
BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ
KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İshak ŞAN (Adıyaman)
----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Yasama Döneminin Beşinci Yasama Yılı'nın 1'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Şimdi gündeme geçiyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Beşinci Yasama Yılı'nın açılışı nedeniyle konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Meclisimizin 28'inci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı'nın açılışının hayırlı uğurlu olmasını, bizler için, Türkiye'miz için ve insanlık için hayırlara vesile olmasını diliyor, bu duygularıyla her birinizi muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Üstlendiğimiz vazifeleri hakkıyla yerine getirmemizi ve emeklerimizin ülkemizin gelişmesine vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan diliyorum.

Sözlerimin hemen başında, Cumhuriyetimizin banisi, Meclisimizin ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, İstiklal Harbi'mizin kahramanlarını ve kuruluşundan bugüne kadar Parlamentomuzda görev yapmış olan tüm vekilleri saygıyla yâd ediyorum. Ayrıca, vatan uğruna, milleti uğruna, bayrak uğruna şehit olan tüm şehitlerimizi ve gazilerimizi de şükranla anıyorum.

Devletimizin kuruluşunu gerçekleştiren Birinci Meclisin farklı kanaatleri, bağımsızlık ve istiklal mücadelesinde birleştiren ve bütünleştiren unutulmaz tecrübesi bize yol göstermeye devam edecektir. Millet'in mukadderatına dair kararları birlikte alabilmek siyasal olgunluk ister. Fikirlerimizi açıkça savunurken ortak geleceğimizin mesuliyetini de hep birlikte taşıyacağız. Ülkemizin hayrına geliştireceğimiz uzlaşmalar hiç şüphesiz aramızdaki farklılıklardan çok daha uzun ömürlü, çok daha kalıcıdır.

Değerli arkadaşlarım, geçtiğimiz çalışma döneminde milletimizin geleceği adına mühim bir eşiği hep birlikte aştık. Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu çalışmaları sırasında her görüşten farklı kanaati fevkalade demokratik bir olgunluk içinde bir araya getirdik. Komisyon raporunun ittifaka yakın bir mutabakatla kabulü önümüzde tarihî bir kapıyı araladı, ardından 10 Ağustos tarihinde Mecliste Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun'un 467 gibi rekor bir oyla kabul edilmesiyle de o kapı sonuna kadar açıldı; hayırlı uğurlu olsun. (AK PARTİ, MHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Bu kapı hiç şüphesiz birliğin, beraberliğin, kardeşliğin, esenliğin ve barışın kapısıdır; bu yoldaki bütün engelleri tek tek aşarak yolumza devam edeceğiz. Parlamento tarihimizde ender görülen büyük bir mutabakatı sağlayan siyasi partilere ve milletvekillerimize bir kez daha teşekkürü bir borç biliyorum; kendi seçmenlerine bu yasayı anlatmak için çaba gösterdiler ve siyasi sorumluluk üstlendiler, yasama organının önemini küçümseyen kanaatlere çıkardığımız kanunla cevap verdiler. Şimdi, kabul edilen düzenlemenin dikkatle uygulaması aşamasına geçilmiştir. Silahlı örgütün fesih ve silahlarını bırakması, bildiğiniz gibi, yetkili kurumların teyidine tabidir. Kanunda öngörülen şartların tamamlanması, izlenecek yolun hukuki sigortasıdır. Devletin ilgili birimleri kendi görevlerini yerine getirirken Parlamentomuz da millet adına sürecin takibini devam ettirecektir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulacak izleme komisyonunda siyasi partilerin temsiliyle müşterek sorumluluğu hep beraber devam ettireceğiz.

Geldiğimiz safhada Meclisimize üç sorumluluk düşmektedir: İlki kanunun tatbikini kuracağımız izleme komisyonu marifetiyle takip etmektir. İkincisi, terör örgütünün fesih ve silahsızlanmasına ilişkin güvenlik kurumlarının yapacağı tespitleri, yürütmenin dosya bazında kararlarını hukuk ölçüsü içerisinde izlemektir. Üçüncüsü ise ihtiyaç duyulacak yasal düzenlemeler olduğu takdirde bu konuları mutabakatla ele almak için gayret etmektir. Terörsüz Türkiye'ye ulaşmak için atılan bu kanuni adımlar hiç şüphesiz ki terörsüz bölge hedefinin de ana taşlarını oluşturacaktır. Bir asır evvel dağılan coğrafyamızın halkları arasında yeniden güven kurulmasına öncülük edeceğimiz bir dönemin başındayız. Komşularımızın egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı içinde, bölgesel güvenliği ve huzuru artıracak ilişkileri geliştireceğiz. Bu süreci coğrafyamızın sulh içinde toparlanmasının başlıca adımlarından birisi olarak görüyorum. Aynı vatanın, aynı medeniyetin ve aynı değerlerin evlatları arasındaki bağ kuvvetlendireceğiz. Bölgemizdeki her insanın kültürünü ve inancını yaşaması, müşterek aidiyetimizi zenginleştirecektir; eşit muamele gören, hakkından emin olan herkesin ülkesine olan güveni ve bağlılığı da artacaktır. Biz de devletimizin temel niteliklerini koruyarak toplumsal bütünleşmeyi güçlendirecek imkânları artıracacağız; önümüzdeki merhale, sözümüz ile davranışlarımızın birbirini tamamlaması gereken bir süreçtir. Bundan sonra herkes ayrılıkçı söylemlerden de ayrımcı üsluplardan da titizlikle uzak durmalıdır. Geçmişin acılarını yeni husumetlere taşıyan bir dil yerine, evlatlarımızın birlikte yaşayacağı yarınları düşünerek konuşmalı ve hareket etmeliyiz. Süreci akamete uğratmak isteyenlerin tahriklerine karşı sağduyumuzu koruyacağız, milletimizin ümidini hedef alan aceleci hükümlerden ısrarla ve dikkatle kaçınacağız, silahın bütünüyle devreden çıktığı ve siyasetin meseleleri serbestçe konuşabildiği zemine emin adımlarla ilerleyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyetimizin 2'nci asrında milletimizin önünü açacak reform iradesini de canlı tutmalıyız. Millet'in emeğini ve geleceğe ait ümidini boşa çıkaran engelleri kaldırmak vazifemizdir. Değişen ihtiyaçlara cevap vermeyen hükümleri alışkanlık uğruna korumayı sürdüremeyiz. Yasama organı olarak vazifemiz, vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerini genişletmek, toplumsal yapımızı güçlendirmek ve sosyal refahı yaygınlaştırmaktır. Bu çerçevede, hiç şüphesiz yeni anayasa en önemli adımların başında gelmektedir. Yeni anayasa çağrımızı bir kere daha toplumu güçlendirme perspektifiyle ve öncelikle tekrarlıyorum. Darbe döneminin izleri artık tamamen geride kalmalıdır. Darbe döneminin izlerini taşıyan anayasal çerçeveyi millet'in katılımıyla yenilemek mecburiyetindeyiz. Türkiye'nin yüz elli yıllık anayasacılık birikimini özgürlükçü bir metin üzerinde uzlaşarak taçlandırabiliriz. Yeni,

çağdaş, demokratik, sivil ve katılımcı bir anayasa ihtiyacı hepimiz için, milletimiz için ertelenemez bir sorumluluktur. Cumhuriyetimizin temel nitelikleri ve Anayasa'nın ilk 4 maddesi etrafında gereksiz tartışmalar üretmeden, ortaklaşabileceğimiz alanlarda çalışmalarımızı yoğunlaştırmalıyız. Ayrıca, İç Tüzük çalışmalarını Parlamentomuzun etkinliğini artıracak bir anlayışla ele almak durumundayız. Milletvekillerimizin bilgi ve tecrübesi mutlaka kanun yapımına daha fazla yansıtılmalıdır. Parlamento terlerinin söz hakkını koruyan, tekliflerini yeterince tartışmaya açan bir İç Tüzük yapılmalıdır. Yoğun mesaiyi nitelikli bir neticeye dönüştürecek usuller üzerinde uzlaşmak şüphesiz sorumluluğumuzdur. Öte yandan, Siyasi Partiler Kanunu ile seçim mevzuatının yenilenmesi de aynı anlayışla ele alınmalıdır. Parti içi katılımı artıracak ve seçmen ile temsilci arasındaki bağı kuvvetlendirecek daha demokratik teklifler müzakere edilmelidir. Çoğulculuğu geliştirecek düzenlemelerde geniş bir konsensüsün sağlanabileceğine inanıyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, siyasete duyulan güveni artırmak siyasetçinin hesap verme sorumluluğunu kuvvetlendirmeyi gerektirir. Milletın emanetine riayet konusunda göstereceğimiz açıklık demokratik sistemin itibarını yükseltecektir. Demokrasinin derinleşmesiyle aş ve ekmek arasındaki bağı daha açık konuşmalıyız. Şeffaflığın arttığı ve kuralların eşit uygulandığı yerde dürüst çalışanlar da değer kazanacaktır. Çetelere, kamu kaynaklarına el uzatan yapılarla ve haksız kazanç düzeneklerine karşı mücadele kuvvetlenir. Bu sayede kurumların hesap verebilirliği hiç şüphesiz ki ekonomide de güveni artıracaktır. Piyasanın demokratikleşmesi ise adil bölüşüm ve fırsatlara eşit erişim üzerinden ele alınmalıdır. Tasarruflarını değerlendirmek isteyen vatandaşların yaşadığı kaygıları son günlerde dikkatle takip ediyoruz. Usulsüzlük ve haksız kazanç iddiaları tüm yönleriyle sonuna kadar araştırılmalı, kime kadar gidiyorsa mutlaka hesap sorulmalıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yargının bağımsız incelemesi sürerken ilgili kurumlar ekonomik güveni koruyacak tedbirleri titizlikle uygulamalıdır. Sorumluluğu belirlenenlerin hukuk önünde hesap vermesi yatırımcının korunması ve yatırımların sürmesi açısından gereklidir. Parlamento olarak denetim kudretimiz yasa dışı işlemlerin üzerine gidilmesine hizmet edecektir. Milletın malına, emeğine ve geleceğine sahip çıkmak denetim vazifesinin bir gereğidir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, dünya üzerinde gerilimler, çatışma ve savaşların arttığı, büyük güç merkezlerinin özellikle bizim içinde bulunduğumuz coğrafyada karşı karşıya geldiği çok zor bir dönemden geçiyoruz. Bir yandan dünyada çok merkezliliğe doğru geçilirken ve bunun sancılıları yaşanırken öbür tarafta küresel sistem tüm kurumları, kuralları ve terminolojisiyle çöküyor. Önümüzdeki dönemde bölgesel ve küresel sınamaların ağırlaşacağı, çok çeşitli bölgelerde çatışmaların süreceği aşikârdır. Türkiye, artan imkânlarını ve diplomatik tecrübesini çatışmaların önlenmesi yönünde kullanmaya devam edecektir. Ülkemizin gücü arttıkça sözümüzün de tesirinin artacağı muhakkaktır. Farklı taraflarla konuşabilmemiz ve iletişim kanallarını açık tutabilmemiz gerilimi azaltacak girişimlere öncülük etmemizi sağlamaktadır. Türkiye'nin büyümesini ve gelişmesini engellemek isteyenlerin müdahale alanını daraltacak kudrete sahibiz. Sayın Cumhurbaşkanımızın vurguladığı gibi, iç kalenin tahkimi vatandaşlarımızın birbirine ve kurumlara güveninin artmasına vesile olacaktır. Halkın katılımına açık yasama faaliyetleri toplumsal dayanışmayı güçlendirecektir. Terörsüz Türkiye yolunda attığımız adımlar dışarıdan beslenen ayrışma hesaplarını şüphesiz ortadan kaldıracaktır. Bölgesel ve küresel barışı ararken, şüphesiz, millî savunmamızı da ihmal etmeyeceğiz. "Hazır ol cenge eğer istersen sulhusalah." sözü yaşadığımız coğrafyada taşıdığımız mesuliyeti hepimize hatırlatmaktadır. Caydırıcı gücümüzü geliştirirken parlamenter diplomasi imkânlarını da kullanmaya sonuna kadar devam edeceğiz.

Bu çerçevede, Gazze'de başlayarak çevre ülkelere yayılan İsrail saldırganlığı ve yayılcılığı bölge halklarının geleceğini tehlikeye atmaktadır. Filistinlilerin topraklarından koparılmasına ve açlığa mahkûm edilmesine karşı sözümüzü yükseltmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Uluslararası hukukun ayrımcı politikasına itirazımızı sürdüreceğiz. İnsanlığa karşı işlenen suçların sorumlularından uluslararası yargı mercilerinde hesap sorulması yönündeki çabaları sürdüreceğiz. 1967 sınırları temelinde, başkenti Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin kurulmasını sağlayacak iki devletli çözümü sonuna kadar ne pahasına olursa olsun destekleyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu çerçevede, dünya parlamentoları arasında Filistin davasına en güçlü desteği veren bir parlamentonun üyesi olmaktan duyduğum memnuniyeti bir kez daha ifade etmek istiyorum. 7 Ekim olaylarından bu yana 28'inci Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Filistin'le ilgili yaşanan insanlık dışı suçlara ve İsrail'in saldırganlığına karşı 9 kez Başkanlık tezkeresi ya da Meclisteki partilerin ortak kararlarıyla karar alınmış ve bu kararlar ittifakla alınmıştır. Bundan dolayı, siyasi parti gruplarımıza ve bütün milletvekili arkadaşlarımıza Filistin davasına verdikleri bu büyük destek dolayısıyla ve Filistin halkıyla sergiledikleri açık dayanışma dolayısıyla bir kez daha tebriklerimi, şükranlarımı ifade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bizim halkımızın nasıl Filistin davasını benimsediğini dün akşam Konya'da oynanan Filistin Millî Takımı ile Konyaspor arasındaki maç sırasında gördük. Konya, Kudüs'ün kardeşidir. Bu çerçevede, Konya'daki bu maçın sadece bir futbol şöleni olmanın ötesinde Türk halkının Filistin davasına verdiği sınırsız desteğin de açık bir meşalesi olması anlamlıydı. Hele hele maçın seksen dokuzuncu dakikasının elli dokuzuncu saniyesinde scoreboarda yazılan "Filistin özgür olana kadar maçı tehir ediyoruz." sözü insanların, insanlığın belleğine kazınmış unutulmayacak bir hatıradır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Biz de buradan diyoruz ki: Filistin özgür olana kadar Filistin davasını takip etmeye Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak asla vazgeçmeyeceğiz, asla bırakmayacağız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Sayın Cumhurbaşkanımızın neredeyse bütün uluslararası platformlarda dile getirdiği küresel adalet çağrısına parlamenter diplomasi kanalıyla katkı vermeye devam edeceğiz. Kıbrıs Türk halkının egemen eşitliğini ve uluslararası statüsünü savunmayı sürdüreceğiz. Haksız tecridin sona ermesi için bütün parlamentolar nezdinde sürdürdüğümüz çalışmalarını yoğunlaştırarak devam ettireceğiz. Türk dünyasıyla geliştirdiğimiz ilişkileri ortak çalışma imkânlarıyla ilerleteceğiz. Komşularımızın istikrarını destekleyen tutumumuz bölgesel barışa yönelik irademizin bir yansıması olarak devam edecektir.

Değerli arkadaşlarım, bu yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak çok sayıda toplantıya ev sahipliği yaptık ancak bunlardan iki tanesinin altını çizmek isterim. Bunlardan birisi, NATO Meclis Başkanları Toplantısı Zirvesi İstanbul'da gerçekleştirildi. İkincisi ise dünya parlamentolarının üst birliği olan Parlamento Arası Birliğin 152'nci Genel Kurulu otuz yıl aradan sonra İstanbul'da gerçekleştirildi. Bütün bu toplantılarda Türkiye'nin tezlerini bütün dünyanın parlamenterleriyle ve parlamento başkanlarıyla, farklı ülkelerden gelen temsilcilerle paylaşmak, doğrudan temas ve iş birliği imkânları bulmak ve geliştirmek fırsatını yakaladık. Türkiye Büyük Millet Meclisinin gerçekleştirdiği tüm parlamenter diplomasi faaliyetlerinde küresel sistemin adil biçimde işlemesi için tekliflerimizi, fikirlerimizi her düzeyde muhataplarımızla paylaşıyoruz. Bu sayede insanlık cephesinin yanında olduğumuzu tüm dünyaya ilan etmeyi sürdürüyoruz.

Sayın milletvekilleri, dünyanın en yoğun çalışan parlamentoları arasında yer aldığımızı bir kere daha hatırlatmak isterim. Genel Kurulda ve komisyonlarda gösterdiğiniz disiplinli, dikkatli ve yoğun mesai için bir kez daha hepinize şükranlarımızı sunuyorum. Emeğinizin hakkını vermek çalışma düzenimizin verimliliğini artıracak adımları hep birlikte atmaya gerektiriyor. Fedakârca yürütülen faaliyetlerin bir kaç tartışmanın gölgesinde kalmasına asla müsaade etmemeliyiz. Fikirlerimizi kararlılıkla savunalım, tamam fakat karşı görüşü de dikkatle dinlemeyi başarabilelim. Nezaketi korumak siyasi iddialarımızın da itibarını yükseltir. Söz hakkına riayet ederken incitici ifadelerin ve kavgâ görüntülerinin sözümüzün doğruluğunu zedelemesine lütfen fırsat vermeyelim. Milletın oylarının yüzde 95'inin temsil edildiğı bu Parlamento böylesine büyük bir temsil gücüne sahipken geniş bir toplumsal dayanak ve tüm meseleleri konuşmak imkânına da sahip olduğunu unutmayalım. Millî menfaatler etrafında müşterek hareket edebildiğimizi Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu çalışmalarında net bir şekilde ortaya koyduk. Hele yasanın 467 gibi görülmemiş bir mutabakatla kabul edilmesi bundan sonra ortak meselelerde ortak fikirleri geliştirebileceğimizin de en somut ispatıdır. Terörün sonlandırılması gibi belki de cumhuriyet tarihimizin en zorlu konusunu siyasi liderlerin desteğı ve büyük bir kararlılıkla Meclisimiz çözüme kavuşturmuştur. Şimdi yeni Anayasa, Meclis İttüzüğü, Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası çalışmalarında da benzer bir mutabakatla netice alınabileceğine yürekten inanıyorum. Bu çalışmaların gerçekleştirilmesi için önümüzde yeterli bir süre vardır, yeter ki aynı iradeyi, kararlılığı ve iyi niyeti gösterelim. Bu yasama yılında yapacağımız çalışmalarla ülkemizin önünü açmayı devam ettirelim. Başta terörsüz Türkiye olmak üzere tüm alanlarda Rabb'im bize başarıyla sonuç almayı nasip etsin. Böylece Meclisimizin sadece güncel siyasi gündemi takip etmenin ötesinde gelecek nesillere tüm bu demokratik gelişmeleri, huzuru ve refahı miras bırakmasına şahit olalım.

Son olarak yeni yasama yılının bereketli geçmesini, huzurlu geçmesini temenni ediyorum.

Aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizin kıymetli üyelerini saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, şimdi, yeni yasama yılının açış konuşmasını yapmak üzere Sayın Cumhurbaşkanımızı Meclis Genel Kurulu Salonu'nu teşrif etmek üzere davet ediyorum.

Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından ayakta alkışlar; DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından ayağa kalkmalar)

Şimdi, hep beraber İstiklal Marşı'mızı okuyacağız.

(İstiklal Marşı) (Alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Cumhurbaşkanım.

(YENİ PARTİ milletvekillerinin Genel Kurul Salonu'nu terk etmesi) (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)

III.- SÖYLEVLER

1.- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Beşinci Yasama Yılıının açılışı nedeniyle konuşması

CUMHURBAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN - Aziz milletim, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Beşinci Yasama Yılıının bu ilk gününde sizleri en kalbî duygularıyla, hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Yeni yasama yılının ülkemiz, milletimiz, Meclisimiz, demokrasimiz, gönül coğrafyamız ve tüm insanlık için hayırlara vesile olmasını diliyorum. Sizlerin şahsında mensubu ve hizmetkârı olmakla şeref duyduğum aziz milletimin her bir ferdine, en doğusundan en batısına cennet vatanımızın yedi bölgesinde, 81 ilinde, 922 ilçesinde yaşayan tüm vatandaşlarıma buradan selamlarımı, sevgilerimi gönderiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dünyanın farklı ülkelerinde milletimizi en güzel şekilde temsil eden, başarılarıyla iftihar ettiğimiz yurt dışındaki vatandaşlarımıza da en kalbî muhabbetlerimi iletıyorum.

Evveleminde, bundan yüz altı sene önce Hacı Bayram Veli Camisi'nde kılınan cuma namazını müteakip dualarla, tekbirlerle, istiklal azmi ve aşkıyla bağımsızlığın kalbi olan Ankara'dan milletimizin iradesini dünyaya haykıran 115 üye başta olmak üzere, bugüne kadar bu yüce çatı altında milletimize layıkıyla hizmet edip darıbekaya irtihal eden milletvekillerimizi rahmetle yâd ediyorum. Uğradığı suikast sonucu hayatını kaybeden Ali Şükrü Bey'e, milletın emanetine kastedenlerin, milletın iradesini gasbedenlerin darağacına gönderdiği Adnan Menderes'e, Hasan Polatkan'a ve Fatin Rüştü Zorlu'ya bugün bir kez daha Cenab-ı Allah'tan rahmet niyaz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ruhları şad, mekânları cennet olsun. Yine, burada, bin yıldır bu coğrafyada milletimizin bekası uğruna gözlerini kırpmadan hayatlarını feda eden tüm şehitlerimize, gazilerimizden darıbekaya irtihal etmiş olanlara Yüce Mevla'dan rahmet diliyorum.

Sözlerimin hemen başında şu hakikati tüm kalbimle ifade etmek istiyorum: Dünyada gazilikle 2 kez müşerref olan tek meclis Türkiye Büyük Millet Meclisidir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bu Meclis milletimizin ayağına pranga, boynuna urgan geçirmeye kalkan müstevlilere karşı Millî Mücadele'yi başarıyla sevk ve idare etmiştir. 80 kilometre öteden top sesleri gelirken bile yüce Meclis çalışmasını sürdürmüş, milletimizin tevdi ettiği meşaleyi şanlı, şerefle taşımaya devam etmiştir. Meclisimizin bu mücadelesi, müstevlilerin, işgalcilerin ve emperyalistlerin kışkıracıdan çıkış yolu arayan mazlum milletlere de örnek olmuştur.

Bakınız, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 1920-1923 arası tutanakları Türkiye'nin 2'nci defa nasıl vatan yapıldığının en canlı şahitleridir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1921 senesinde Büyük Millet Meclisinin İkinci Yasama Yılı açılışında kurduğu şu cümleler milletimizin hücrelerinde olan hürriyet aşkının ve Meclisimizin tarihî misyonunun bariz bir ifadesidir: Türk milletinin istiklal ile izmihlal arasına sıkıştırıldığı o sancılı günlerde Meclis Başkanı sıfatıyla Gazi Mustafa Kemal şöyle sesleniyordu: "Muhterem arkadaşlarım, bütün bir millet ölümle göz göze baktığımız mütareke günlerinden başlayarak bugüne kadar katettiğimiz mesafeleri, atladığımız sayısız müşkülâtı bir kez daha hatırlayalım. Ne zaman başladığı bilinmeyen zamanlardan beri şerefiistiklalle yaşayan milletimiz, en kötü bir sona, ölüme gidiyor gibi görünmüş iken tutsaklığa karşı evladını kıyama çağırarak ecdadın sesi kalplerimizde yükseldi ve bizi son Kurtuluş Savaşı'na davet etti. Artık yeis ve fütur günleri çok arkada kaldı. Memlekete kurtuluşu, gerçek yolu göstermiş ve bütün milleti kendi istiklal bayrağı altında toplamış olan Meclis-i Alinin İkinci Yasama Yılına girerken ben ufkumuzda

inşaafa başlayan ışıkların bu kadar felaket görmüş olan bedbaht vatanımızda iyi bir sabaha hayır olmasını dua ediyorum." (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sık sık alkışlarla kesilen bu konuşmadan doksan sene sonra yüce Meclisimiz millete öncülük görevini bir kez daha yerine getirmiştir. 15 Temmuz gecesi bombaların altında milletin emanetini savunan Gazi Meclisimiz, meydanlarda, caddelerde, havalimanlarında darbeye direnen milletimizle birlikte o ağır sınavı alınının aklıyla vermiştir. Bu vesileyle, o gece milletin emanetine sahip çıkan tüm milletvekillerimize teşekkür ediyor, Rabb'im bu Meclisi bir daha aynı mücadeleyi vermek mecburiyetinde bırakmasın diyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Geçmiş bu denli görkemli, vazifesi bu kadar ulvi olan Gazi Meclisin Genel Kurul Salonu'nda sizlere hitap etmekten duyduğum memnuniyeti hassaten ifade ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisimiz dünyanın çalışma temposu en yüksek parlamentolarından biridir. 1 Ekim 2025'te başlayıp 10 Ağustos 2026'ya kadar devam eden Dördüncü Yasama Yılında da Meclisimiz önemli kararların alındığı yoğun ve meşakkatli bir mesai dönemi geçirdi; hem Genel Kurulda hem de komisyonlarda ülkemizin, milletimizin ve bölgemizin geleceğine yön verecek hayati kanunlar, kritik meseleler müzakere edildi; yasama faaliyetleri demokratik bir olgunlukla icra edilirken parlamenter diplomasi ise gerek ev sahibi olduğumuz uluslararası toplantılarda gerekse yurt dışı ziyaretlerde profesyonel ve saygın bir yaklaşımla yürütüldü. Bu anlamda, siyasi parti ayırt etmeksizin, Gazi Meclisimizdeki tüm milletvekillerine çabaları, gayretleri, fedakârlıkları için ayrı ayrı teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'u ve Başkanlık Divanımızın muhterem üyelerini aynı şekilde gönülden tebrik ediyorum. Meclisimizin farklı birimlerinde görev yapan idareci ve çalışanlarımıza on ay on gün boyunca ortaya koydukları hummalı ve özverili çalışmaları için şükranlarımı iletiyorum.

Bugün itibarıyla başlayan yeni yasama yılının da fikir, tenkit ve tekliflerin özgürce fakat karşılıklı saygı ve nezaket kuralları dâhilinde dile getirileceği, tartışmaların çözüm odaklı bir anlayışla, sağduyu ve suhuletle cereyan edeceği verimli, bereketli bir yıl olmasını yürekten temenni ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz, iktidar partisi ve Cumhuriyet İttifakı olarak her zaman olduğu gibi yapıcı hareket etmeye, farklı fikir ve önerilere kulak vermeye devam edeceğiz. Millî iradenin tecellîgâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını her şeyin üzerinde tutmamız gerektiği açıktır. Yeni yasama yılında bunun yüksek hassasiyeti içinde olacağımızı bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada bir hususu öncelikle dikkatlerinize getirmek isterim: Siyasetçiler olarak birinci vazifemiz emanetini taşıdığımız aziz milletimize layıkı veçhile hizmet etmektir. Şahsım dâhil, hepimiz milletin sorunlarına çözüm bulmak, dertlerine çare olmak, ülkenin önünü ve ufkunu açmakla mükellefiz. Bir ay sonra 24'üncü yıl dönümüne kavuşacağımız iktidarlarımız boyunca kesintisiz biçimde istikrarlı, kararlı ve samimi bir şekilde biz hep bunu yapmanın mücadelesi içinde olduk. Ekonomiden demokrasiye, iç siyasetten dış politikaya, eğitimden sağlığa, adaletten emniyete, ulaştırmadan şehirleşmeye, enerjiden tarıma kadar ülkemizi ilgilendiren her alanda çok önemli adımlar attık.

Bakınız, insanımızın kalbinde onulmaz yaralar açan 6 Şubat depremlerinin üzerinden üç buçuk yıldan fazla süre geçti. Hayatını kaybeden kardeşlerimizin acısı hâlâ içimizi yakıyor olsa da bugün 11 ilimizi yeniden ayağa kaldırmanın huzurunu yaşıyoruz. Milletimize verdiğimiz sözü bir kez daha tuttuk, asrın inşasını tamamladık, toplam 455.357 konut ve iş yerini hak sahibi kardeşlerimize teslim ettik. Deprem bölgemizin ihyası için cari fiyatlarla 5,4 trilyon lira harcadık.

Ekonomide bölgemizde ardı ardına patlak veren savaş ve krizlere rağmen Türkiye'yi kalkınma ve büyüme rotasında tutmayı başardık.

Füzelerin havada uçuştığı sıkıntılı bir dönemde tek bir vatandaşımızın dahi kılına zarar getirtmedik.

2026'nın ilk yarısında Türkiye yıllık yüzde 2,5 büyüdü.

Yıllıklandırılmış millî gelirimiz 1,7 trilyon doları aştı.

İhracatımız ağustos ayında yıllık 280,3 milyar dolarla rekor kırdı.

Geçen sene yaşanan zirai don ve kuraklığın ardından tarımımız hızlı bir toparlanma kaydetti.

Turizmde, çevremizdeki çatışmalara rağmen güçlü seyrimizi koruduk. Yılın ilk altı ayında turizm geliri 25,7 milyar dolara ulaştı.

Savunma sanayisinde ise iki işi birden başardık; hem yeni ürünlerle millî savunma sanayimizi güçlendirdik hem de bu alanda dünyaya satış yapan bir ülke olduk. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Yılın ilk sekiz ayında savunma ve havacılık ihracatımız yüzde 16,2 artışla 6,3 milyar dolara çıktı.

Dış dengede sürdürülebilir bir noktadayız. Cari açığın millî gelire oranının bu yıl yüzde 2,6'da kalmasını bekliyoruz. Enerji faturasının ağırlaştığı bir yılda bu oran, ekonomimizin ne kadar dayanıklı hâle geldiğinin göstergesidir.

Kamu maliyesinde disiplinden sapmadık. Bu yıl bütçe açığının millî gelire oranını yüzde 3,1'e sınırlamayı ve faiz dışı fazla vermeyi hedefliyoruz.

Fon piyasasının belli bölümünde ortaya çıkan sorunun da üstesinden başarıyla geliyoruz. Sermaye piyasası kuralları çerçevesinde hakkaniyet ve adaleti gözeterek kimsenin hakkını kimseye yedirmeden bu meseleyi süratle çözüyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bu konunun, iktisadi güvenliğimize ve toplumsal barışımıza yönelik bir tehdit unsuruna dönüşmesine inşallah fırsat vermeyeceğiz. Bu ülke ve bu millet hak ettiği seviyelere ulaşınca kadar çalışmaya, üretmeye, sorunlara çözüm yolları geliştirmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün tarihe kayıt düşmek, tarihe not düşmek adına, Türkiye için vazgeçilmez olduğunu düşündüğüm bazı başlıklara kapsamlı bir şekilde değinmek arzusundayım. Günlük siyasetin gelip geçici gündemlerinden azade olarak bu iki konunun ülkemiz ve milletimiz için son derece önemli olduğuna inanıyorum.

Bakınız, günümüzde siyasetin çözüm üretmesi gereken meselelerin en başında, toplumda iç kanamaya sebep olan yapay kutuplaşma yer alıyor. Öncelikle şunu açık ve net ifade etmek isterim: Bir milletin tüm fertlerinin her konuda aynı düşünmesi; değerler, inançlar, hassasiyetler, beklentiler konusunda tamamen birbirine benzemesi elbette mümkün değildir. Bu, doğru da sağlıklı da değildir. Bizim ülke ve toplum olarak en büyük zenginliğimiz, esasen, çeşitliliğimiz, farklılıklarımız ve renkliliğimizdir. Asırlar içinde bu

farklılıklar bir uzlaşma zemininde buluşmuş, ortak sınırlar içinde ortak değerler oluşmuştur. Tarih içinde farklılıklar birbirine köklü bir saygı geliştirmiştir. Devletimiz, bayrağımız, mukaddes değerlerimiz ve üzerinde bir arada yaşadığımız vatanımız tarih içinde bizi tek bir millete dönüştürmüştür. Farklılıklarımızı bir ayrışma vasıtası olarak kullanmak isteyenlere karşı da milletimiz tek yürek olup her seferinde gereken cevabı vermiştir. Hiç kuşkusuz, siyaset kurumunu farklı beklentilere cevap üretmek için vardır ancak siyasetin farklılıklarımızı, renklerimizi, çeşitliliğimizi bir ayrıştırma yani kutuplaştırma vasıtası olarak kullanması en başta siyasetin fitratına aykırıdır. Siyasi partiler arasında tabii ki rekabet olacaktır, yarış olacaktır, belli sınırlar dâhilinde çekişme de olacaktır fakat bunun kutuplaştırma yoluyla kamplaşmayı körükleyerek çatışmaya götürülmesi siyasetin varlık sebebiyle uyusmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, bunu özellikle şunun için söylüyorum: Yakın çevremizdeki hadiselerle baktığımızda, yerel bazdaki ayrışmaların siyaset ve toplum mühendislikleriyle birçok ülkenin yumuşak karnına dönüştüğünü, daha doğrusu dönüştürüldüğünü görüyoruz. Toplumsal fay hatları kaşınmak suretiyle ülkeler içeriden çözülmek ve çökertilmek istenmektedir. Bu yıkım projesinin komuta ve kontrol merkezinde ise emperyalist-siyonist ittifakı bulunmaktadır. Dünyayı takip eden, bölgemizdeki gelişmeleri yakından takip eden herkes, inanıyorum ki şu gerçeği görebiliyor: Binlerce yıldır bir arada yaşayan; huzur, barış ve karşılıklı saygı çerçevesinde bir arada varlığını sürdüren milletimizin son dönemde artan bir şekilde siyaset ya da siyaset dışı aktörler vasıtasıyla kutuplaştırılması sadece iç dinamiklerle açıklanamaz. İç dinamikler bellidir; tarih içinde, asırlar boyunca teşekkül etmiştir. Sünni ile Alevi, Türk ile Kürt, Müslüman ile gayrimüslim asırlar içinde huzur ve dayanışmayı esas alan müşterek bir yaşam zemini inşa etmiştir. Bu ve benzeri farklılıkları bir çatışmaya, bir kutuplaştırmaya dönüştürmek Türkiye'nin -deyim yerinde ise- fabrika ayarlarını bozmak demektir. Türkiye'nin ayarlarının bozulması siyasetin işine yaramaz, sadece ve sadece Türkiye'nin hasımlarının işine yarar; yakın tarihimizde bunu hep beraber tecrübe ettik. Çok partili demokrasiye geçişimizden itibaren ne zaman bir atılım içinde, bir kalkınma hamlesi içinde olsak operasyonların hedefi hâline geldik. Sokaklarımız karıştırıldı, gençlerimiz düşmanlaştırıldı; aynı mahalleyi, aynı caddeyi, aynı binayı paylaşan komşular arasına nefret tohumları ekildi; siyasi ve toplumsal huzurumuz suikaste uğradı. Bizimle aynı ligde olan ülkeler koşarken biz yıllarca başta ekonomi olmak üzere birçok alanda patinaj yaptık, oyalandık, irtifa ve ivme kaybettik. Bütün bu gerilimlere, çatışmalara, bunların doğurduğu istikrarsızlığa bakıldığında her seferinde Türkiye'nin kaybettiği, her seferinde milletin kayıplar verdiği, ağır bedeller ödediği çok net görülecektir. Açık ki millet kaybederken milletin hasımları kazanmıştır. Türkiye kaybederken kazanan Türkiye'nin rakipleri, maalesef, Türkiye'nin yeminli düşmanları olmuştur. Şunun bilinmesini isterim: Ne Türkiye'nin ne de Türk milletinin artık kaybetmeye tahammülü yoktur. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Hiç kimsenin de Türkiye'ye ve Türk milletine kaybettirmeye hakkı yoktur.

Değerli milletvekilleri, bu mücadelede en büyük görev milletin temsilcileri olarak bizlere yani siyaset kurumuna düşmektedir. Türkiye'de salt iktidar karşıtlığı üzerine kurulu cephe siyasetinin raf ömrü dolmuştur. Siyaseti; hizmette, eserde, icraatta yarış olmaktan çıkarıp muhatabın düşmanlaştırıldığı bir yıpratma savaşına dönüştürmek vahim bir hatadır. Küresel ve bölgesel gelişmeler yeni bir siyaset tarzını mecbur kılmaktadır. Geline aşamada önümüzde iki seçenek bulunuyor: Ya kutuplaşmayı ve kutuplaştırmayı merkeze alan eski siyaset tarzıyla yola devam edeceğiz ya da asgari müştereklerde buluşmayı, mutabakat içinde rekabeti esas alan yeni siyaseti Türkiye'ye hâkim kılacağız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Eğer Türkiye yeniden büyük ve güçlü Türkiye olacaksa, eğer Türkiye önüne açılan tarihî fırsatları değerlendirecekse bu paradigma değişimini hep beraber vakit kaybetmeksizin gerçekleştirmek durumundayız. Bunu söylerken elbette her siyasi partinin her meselede aynı düşünmesini, aynı yerde hizalanmasını asla kastetmiyorum. Farklı siyasi partiler, ne kadar aykırı olursa olsun farklı fikirler, Türkiye'nin ve Türk demokrasisinin zenginliğidir ancak her siyasi partinin önceliği Türkiye olmalıdır, olmak zorundadır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Her siyasi parti Türkiye'nin kendi iç dinamiklerinden, kendi tabanından güç ve ilham alarak Türkiye merkezli siyaset icra etmelidir. Çatışma ve kutuplaştırmayın yerini uzlaşma ve hoşgörü almalıdır. Türkiye'nin millî menfaatlerinde, milletimizin her bir ferdini ilgilendiren konularda siyaset tam bir mutabakat zemininde buluşabilmelidir. Biz buna "iç cephenin tahkim edilmesi" diyoruz, biz buna "Büyük Türkiye Mutabakatı" diyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, terörsüz Türkiye sürecimizin aynı zamanda bu toplumsal mutabakatı, işte bu millî mutabakatı inşa etmeye dönük olduğunu özellikle vurgulamak isterim. Bölgemizin ateş çemberine dönüştüğü bir ortamda, terörsüz Türkiye çabaları Türkiye'nin hasımları üzerinde caydırıcı bir etkiyi şimdiden uyandırmış, Türkiye'nin gücüne güç katmış, bölgemizde yeni bir rüzgâr estirmiştir. Terörün ya da terör örgütlerinin Türkiye'yi bölmeye, parçalamaya hiçbir zaman mümkün değildir fakat terörün ve terör örgütlerinin Türkiye'nin enerjisini heba ettiği, Türkiye'yi oyaladığı, Türkiye'nin kaynaklarını tükettiği açıktır. Son kırk iki yıldır terörle mücadeleye odaklanan Türkiye, hem gencecik evlatlarını toprağa vermiş hem de trilyonlarca dolarlık maddi kaynaklarından olmuştur. Terör üzerinden içeride yaşanan tartışmalar Türkiye'nin ekonomisini, huzurunu, güvenliğini tehdit etmiş, dış politikada elini zayıflatmıştır ama bugün terör bitme noktasına gelmiş, terör saldırıları sona ermiş, terör örgütü de kendisini feshetme, silahlarını bırakma kararını açıklamıştır.

Çerçeve yasanın çıkarılması konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinde 467 kabul oyuyla sergilenen tarihî mutabakat; aziz milletimizi, Türkiye'nin dostlarını sevindirirken hiç şüpheleniz olmasın ki Türkiye'nin hasımlarını üzmüş, onları hayal kırıklığına uğratmıştır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Bu vesileyle, ilk günden itibaren ortaya koyduğu dirayetli, kararlı ve cesur duruşuyla terörsüz Türkiye sürecine büyük destek veren Cumhurbaşkanlığı ortağımız Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'ye bir kez daha partim, ülkem ve milletim adına teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, MHP sıralarından ayakta alkışlar)

Sürecin kazasız belasız bugünlere gelmesinde çok kıymetli katkıları olan Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubuna aynı şekilde teşekkürlerimi iletiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Gerek Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunda gerekse çerçeve yasanın kabulünde yapıcı tutum sergileyen siyasi parti gruplarına da teşekkür ediyor, desteklerinin bundan sonra da devam etmesini bekliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Çerçeve yasada da vazedildiği gibi bir izleme süreci vardır, gerekli adımlar atıldığında ilgili kurumlarımız da gerekeni yapacaktır. İşte, burada, tam da biraz önce ifade ettiğim millî mutabakat daha bir anlam kazanacaktır. Terörsüz, çatışmasız, kavgasız bir ortamda sorunlarımızı karşılıklı saygıyla tartışıp çözüm üretmek çok daha kolay ve mümkün hâle gelecektir. Siyasetin demokratik

kapasitesi inşallah daha da güçlenecektir. Türkiye'nin yeni, demokratik, katılımcı, özgürlükçü ve sivil bir anayasa yapma şartları inanıyorum ki daha da olgunlaşacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakınız, yeni yasama yılımız tarihimizdeki ilk yazılı anayasa olan Kanun-ı Esasi'nin ilanının 150'nci yıl dönümüne tesadüf ediyor. Anayasal devlet girişimlerimiz biraz daha geriye gidiyor, devlet kudretini hukukla sınırlama tecrübemiz ise bu girişimlere nispetle çok daha eskidir. Adalet, eşitlik, iyilik ve insanlık değerleri üstünde yükselen devlet töremiz, aslında modern anlamıyla bir toplumsal sözleşmeden, bireyleri hukukun gücüyle birbirine bağlayan bir anayasadan başka bir şey değildir. Son iki asırda bu hakikati modern anayasal devlet fikriyle buluşturma teşebbüsleri başarılı-başarısız pek çok sonuç doğurmuş, tartışma ve arayışlar hiçbir zaman hız kesmemiştir. Kanun-ı Esasi'nin üstünden geçen yüz elli yıla rağmen yeni anayasa bahsi Türk siyasetinin önünde bir imtihan kâğıdı olarak hâlen duruyor. Millet'in sözü ve mührünü taşıma bahsinde, tarihimizdeki bütün anayasa tecrübelerinde teknik veya siyasi kusurlar, eksikler bulunabilir ancak darbe ürünü olan son yetmiş yılın iki anayasası varoluşsal bir krizle mefluc doğmuştur. Devlet ile toplum, birey ile devlet arasındaki sözleşme silah ve süngünün gölgesi altında imzalanmıştır. Her darbenin kendi siyasal meşruiyetini oluşturma çabası ise anayasaları sürdürülebilir bir vesayet düzeninin yol haritası hâline getirmiştir. Burada şu gerçeği özellikle dikkatinize sunmak istiyorum: Darbe dönemi anayasaları, kuvvetler ayrılığının uygulanmasından ziyade sandıktan çıkan iktidar gücünün zapturapt altına alınmasına odaklanmıştır. Millî egemenliğin ve millî iradenin bürokratik oligarşiyle nasıl sınırlandırılacağını tasarlamıştır. Yönetim istikrarını temin etmek yerine, millet egemenliği üzerindeki vesayet araçlarının istikrarını sağlamıştır. Hak ve özgürlükleri kuvvetlendirmek yerine, Anayasa'yı "ama yasak" lafzına dönüştüren istisnaları genişletmiştir. Devlet ve millet arasındaki birliğin, bütünleşmenin ahdî temeli olamamış, ne yazık ki gerilimleri ve tarihî çelişkileri derinleştirmiştir. Hasılı, siyaset mühendislerine, kaos tüccarlarına, toplumu ve devleti kriz üzerinden terbiye etmeye yeltenenlere kariyer kapıları açmıştır. Darbe anayasalarının kurduğu vesayet mimarisi sivil siyasetin önünde yeri gelmiş gerçek bir engel olmuş, yeri gelmiş kullanışlı bir mazerete dönüşmüştür.

Değerli milletvekilleri, bu vesayetçi sistemden kurumsallaşmış bir demokrasiye geçişte önemli mesafeler aldığımız inkâr edilemez. Toplum hayatının ihtiyaçları zaman içinde pek çok değişikliği, revizyonu, reformu kaçınılmaz kılmıştır. Gururla ifade etmek isterim ki en kapsamlı değişiklikleri yapmak da bizlere nasip oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bununla birlikte, demokrasi tecrübemizi fasılalara bölen müdahalelerin mirasını reddeden sivil bir anayasaya ihtiyacı ise henüz karşılanamadı. Üstelik, bugüne kadar yapılan revizyonlarla ortaya çıkan tablo bütünlüklü bir anayasal mimariye ihtiyacı daha da artırmıştır.

Hepsinden önemlisi, köklü değişikliklerle yapısal kusurlarından geniş ölçüde arındırılan mevcut Anayasa'mızın hâlâ darbe döneminin tortularını, izini, etiketini taşımasıdır. Şurası büyük tenakuzdur: 12 Eylülün lider kadrosu darbeden yıllar sonra adalet önünde hesap vermiş, yargılanmış, mahkûm olmuştur ancak yürürlükteki Anayasa müellif olarak onların imzasını taşımaktadır. Açık söylüyorum: Milletimiz buna ne layıktır ne de razıdır. Türkiye bu ayıptan mutlaka kurtulmalıdır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Başka hiçbir gerekçesi olmasa dahi, üstüne bastığımız zemine düşen bu gölgeyi kaldırmak, sistemi bu lekeden arındırmak harekete geçmek için yeterli bir nedendir. Bu yönüyle yeni ve sivil bir anayasa hedefi, Türk demokrasisinin rûştünün ispat mücadelesidir.

Millet egemenliğinin kalpgâhı olan bu Gazi Meclisimiz, her dönem ve her koşulda anayasa yapmaya ehildir, yetkilidir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Fakat sahip olduğu siyasi çeşitlilik hasebiyle içinde bulunduğumuz dönem, bir anayasa teşebbüsü için belki de en ideal dönemdir. Bu Meclis, Türkiye'nin millî ve hayati meseleleri söz konusu olduğunda müzakere ve uzlaşma kapasitesinin sağlamlığını zaten göstermiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bilhassa huzura, demokrasiye, kardeşliğe kalkan 467 elle sivil siyaset vesayetinin ördüğü psikolojik duvarları yıkmış, ön yargıları tuz buz etmiştir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bunu Türk demokrasisi adına, milletimizin gelecek umutları adına tarihî bir kazanım, büyük bir başarı olarak görüyoruz. Temennimiz, bu başarının gündelik çekişmelere kurban edilmekten Türk siyasetinde yeni bir dönemin müjdecisi olmasıdır.

Burada şunun da altını çizmek istiyorum: Türkiye'nin ufkunu genişletecek yeni bir anayasa, kutuplaşma siyasetinin değil mutabakat içinde rekabeti esas alan yeni siyasetin eseri olacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kıymetli milletvekilleri, bunu başardığımızda devlet ve millet arasındaki köprüleri daha sağlam şekilde kurmuş oluruz. Bunu başardığımızda, güçlü devlet, özgür toplum idealini, birini diğerine tercih etmeden birlikte yaşatmanın yolunu açmış oluruz. Bunu başardığımızda, hem hukuku anlamlı kılacak bir demokratik zemine hem de demokrasiyi koruyacak bir üstün hukuk mantığına kavuşmuş oluruz. Bunu başardığımızda, kazanımlarımızı kalıcı hâle getirir, çoğulcu demokrasiyi kurumsallaştırır ve gerçek anlamıyla halkın yönetimine dönüştürürüz. Toplumu kontrol altında tutulması gereken bir tehdit alanı olarak gören vesayetçi anlayışın reddi bunu gerektirir. Siyaseti ve toplumu, refahın, ilerlemenin, gelişmenin dinamik gücü olarak kabul eden demokratik bir anayasa anlayışı da bu sayede yeşerir.

Sesi, millet'in sesiyle hemavaz olanların bu süreçte korkacağı, çekineceği bir tartışma olamaz, olmamalıdır. Demokraside hiç kimse hakikat tekeline sahip değildir. Her düşünce kıymetli, her öneri değerlidir. Her fikirden, her özgün tekliften istifade edilmelidir.

Diğer taraftan, milletimizin yeni bir anayasa özlemi de üretilmiş korkuların, vehimlerin esiri hâline getirilmemelidir. Anayasa'nın yürürlükteki ilk 4 maddesiyle ilgili tavrımız zaten bellidir. Türkiye Yüzyılı'na yakışır yeni ve sivil bir anayasa için kolları sıvamak herkes için gerçek bir samimiyet sınavıdır. Milletimizin bu büyük özlemini gidermek üzere siyasi partilerimizin taahhütlerine uygun olarak harekete geçmelerinde fayda görüyorum. İçinde bulunduğumuz yasama yılının Türkiye'nin imkân ve fırsatlarını geliştiren bir anayasa yılı olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu duygularla bir kez daha Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Beşinci Yasama Yılı'nın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Milletvekillerimize bu yeni yasama yılında yapacakları çalışmalarda Cenab-ı Allah'tan muvaffakiyetler niyaz ediyorum. Hepinize sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum.

Kalın sağlıcakla. (AK PARTİ ve MHP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Cumhurbaşkanımızı teşekkürlerimizle uğurluyoruz.

Sayın milletvekilleri, Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, şimdi onu okutup oylarınıza sunacağım.

IV.- ÖNERİLER

A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 1 Ekim 2026 Perşembe günkü birleşiminde Cumhurbaşkanının Anayasa'nın 104'üncü maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı açılış konuşmasını müteakip başka bir için g r ş lmemesine ilişkin  nerisi

No: 92

1/10/2026

Danışma Kurulu  nerisi

Danışma Kurulunun 1/10/2026 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Abdullah Güler
Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Başkanı

Gökhan Günaydın
Yeni Parti Grubu Başkan Vekili

G l stan Kılıç Koçyiğit
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi
Grubu Başkan Vekili

Erkan Akçay
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Rahmi Aşkın T reli
Cumhuriyet Halk Partisi Grubu
Başkan Vekili

Turhan   mez
İYİ Parti Grubu
Başkan Vekili

Selçuk  zdağ
YENİ YOL Partisi Grubu
Başkan Vekili

 neri:

Genel Kurulun 1 Ekim 2026 Perşembe günkü (bugün) birleşiminde Cumhurbaşkanının Anayasa'nın 104'üncü maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı açılış konuşmasını müteakip başka bir için görüşülmemesi önerilmiştir.

BAşKAN - Sayın milletvekilleri, Danışma Kurulunun bu önerisini okuttuk.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Danışma Kurulunun  nerisi kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemimizde bulunan işleri sırasıyla görüşmek için 6 Ekim 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.13